Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2026/792

8.4.2026

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2026/792,

24. veebruar 2026,

mis käsitleb ühelt poolt Euroopa Liidu ja teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise ulatusliku lepingute ja kokkulepete paketi allkirjastamist Euroopa Liidu nimel, et tugevdada, süvendada ja laiendada omavahelisi kahepoolseid suhteid, ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kokkuleppe (Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta) ajutist kohaldamist

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 217 koostoimes artikli 218 lõikega 5 ja artikli 218 lõike 8 teise lõiguga,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Otsusega (EL, Euratom) 2024/995 ([1]) volitas nõukogu komisjoni alustama Šveitsi Konföderatsiooniga (edaspidi „Šveits“) läbirääkimisi Šveitsiga kahepoolseid suhteid käsitlevate meetmetega seotud ulatusliku lepingute ja kokkulepete paketi üle, mis hõlmab institutsionaalseid ja riigiabi sätteid ning olukorrast olenevalt konkreetseid kohandusi liidu ja Šveitsi vahelistes kehtivates lepingutes ja kokkulepetes siseturuga seotud valdkondades (edaspidi „siseturuga seotud lepingud ja kokkulepped, milles Šveits osaleb“), nimelt: Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkulepe ([2]) (edaspidi „kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkulepe“), Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline õhutranspordialane kokkulepe ([3]) (edaspidi „õhutranspordialane kokkulepe“), ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe isikute vaba liikumise kohta ([4]) (edaspidi „isikute vaba liikumist käsitlev kokkulepe“), Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkulepe ([5]) (edaspidi „vastastikuse tunnustamise kokkulepe“), Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe ([6]) (edaspidi „põllumajanduskokkulepe“), mis kõik allkirjastati 21. juunil 1999.

(2) Otsusega (EL, Euratom) 2024/995 anti komisjonile ka luba alustada Šveitsiga läbirääkimisi lepingu üle Šveitsi osalemise kohta liidu programmides ja kokkulepetes, õiguslikult siduva mehhanismi üle, millega tagatakse Šveitsi alaline rahaline panus majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamisse liidus, ning uute elektri-, tervise- ja toiduohutusalaste lepingute ja kokkulepete üle. Lisaks anti kõnealuse otsusega volitus alustada Šveitsi Konföderatsiooniga läbirääkimisi lepingute ja kokkulepete üle, mis käsitlevad Šveitsi osalemist Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti ja Euroopa Liidu Raudteeameti töös, ning õhutranspordialase kokkuleppe muutmise üle, et võimaldada kabotaažvedu.

([1]) Nõukogu 12. märtsi 2024. aasta otsus (EL, Euratom) 2024/995, millega antakse luba alustada Šveitsi Konföderatsiooniga läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheliste siseturgu käsitlevate kokkulepete institutsiooniliste sätete, Šveitsi Konföderatsiooni liidu programmides osalemise kokkuleppe ning kokkulepete üle, mis on aluseks Šveitsi alalisele panusele liidu ühtekuuluvusse (ELT L, 2024/995, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/995/oj).
([2]) EÜT L 114, 30.4.2002, lk 91, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(3)/oj.
([3]) EÜT L 114, 30.4.2002, lk 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(2)/oj.
([4]) EÜT L 114, 30.4.2002, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(1)/oj.
([5]) EÜT L 114, 30.4.2002, lk 369, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(5)/oj.
([6]) EÜT L 114, 30.4.2002, lk 132, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(4)/oj.

(3) Ulatuslik pakett, nii nagu komisjon on selle üle liidu nimel läbi rääkinud, hõlmab protokolle, mis käsitlevad institutsioonilisi ja riigiabi sätteid ning millega muudetakse siseturuga seotud kehtivaid lepinguid ja kokkuleppeid, milles Šveits osaleb, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise lepingu (millega luuakse ühine toiduohutusala) protokolli (edaspidi „toiduohutuse protokoll“), Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist elektrilepingut (edaspidi „elektrileping“), Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist tervishoiulepingut (edaspidi „tervishoiuleping“), Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist lepingut, mis käsitleb Šveitsi korrapärast rahalist toetust majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus (edaspidi „ühtekuuluvusleping“), ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelist lepingut Šveitsi Konföderatsiooni osalemise kohta liidu programmides (edaspidi „liidu programmide leping“), Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist lepingut Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta (edaspidi „EUSPA leping“) ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist parlamentaarse koostöö protokolli (edaspidi „parlamentaarse koostöö protokoll“).

(4) Isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe, kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe, õhutranspordialase kokkuleppe, vastastikuse tunnustamise kokkuleppe institutsioonilistes protokollides (edaspidi „institutsioonilised protokollid“) ning samuti elektrilepingus, tervishoiulepingus ja toiduohutuse protokollis sisalduvates institutsioonilistes sätetes on sätestatud nende lepingute, kokkulepete ja protokollide alusel loodud ühiskomiteede kohustused integreerida kõik nende kohaldamisalasse kuuluvad liidu õigusaktid ning sätted, millega tagatakse kõigi selliste siseturuga seotud lepingute ja kokkulepete ühetaoline tõlgendamine ja kohaldamine, milles Šveits osaleb. Kui nende lepingute, kokkulepete ja protokollide kohaldamine hõlmab liidu õiguse mõisteid, tuleb neid tõlgendada ja kohaldada kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga. Institutsiooniliste sätetega nähakse ette ka tõhusad mehhanismid vaidluste lahendamiseks vahekohtus, sealhulgas võimalus pöörduda liidu õigusega seotud küsimuste lahendamiseks Euroopa Liidu Kohtusse. Vahekohtuotsuse täitmata jätmise korral nähakse ulatuslikus paketis ette proportsionaalsed asendusmeetmed, mis tuleb vastu võtta asjaomase lepingu või kokkuleppe alusel või mis tahes selliste siseturuga seotud lepingute ja kokkulepete alusel, milles Šveits osaleb.

(5) Ulatuslikku paketti kuuluvate muutmisprotokollidega tehakse liidu ja Šveitsi vahelistesse kehtivatesse lepingutesse ja kokkulepetesse vajalikud sisulised muudatused, et tagada kooskõla uue institutsioonilise raamistikuga. Lisaks nähakse õhutranspordialase kokkuleppe muutmisprotokolliga ette kabotaažiõiguste vastastikune vahetamine.

(6) Ulatuslik pakett sisaldab samuti õhutranspordialase kokkuleppe ning kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe riigiabi protokolle, et tagada võrdsed tingimused Šveitsi osalemiseks siseturul nende kokkulepetega hõlmatud valdkondades. Nende protokollide kohaselt tuleb Šveitsil kohaldada materiaal- ja menetlusõiguslikke norme, sealhulgas järelevalve- ja täitmise tagamise mehhanisme, mis on samaväärsed liidus kohaldatavate õigusnormidega.

(7) Ulatuslik pakett sisaldab samuti põllumajanduskokkuleppe muutmisprotokolli, et ajakohastatada selle kokkuleppe vaidluste lahendamise mehhanismi vastavalt nendes kaubanduslepingutes väljakujunenud tavale, mille osaline liit on.

(8) Ulatuslik pakett sisaldab põllumajanduskokkuleppele lisatud eraldi protokolli, millega luuakse ühine toiduohutusala, mis hõlmab toidutarneahelat tervikuna. See protokoll sisaldab institutsionaalseid sätteid, mis on ühised kõikidele siseturuga seotud lepingutele ja kokkulepetele, milles Šveits osaleb.

(9) Ulatuslikus paketis sisalduvas elektrilepingus sätestatakse normid ja tingimused, mille alusel Šveits võib elektrienergia siseturul osaleda. See leping sisaldab institutsionaalseid sätteid, mis on ühised kõikidele siseturuga seotud lepingutele ja kokkulepetele, milles Šveits osaleb, ning riigiabi norme, mis on peaaegu identsed lennu- ja maismaatranspordi valdkonnas kohaldatavate normidega.

(10) Ulatuslikus paketis sisalduva tervishoiulepingu eesmärk on tugevdada liidu ja Šveitsi vahelist koostööd tõsiste piiriüleste terviseohtude valdkonnas ning selles kohaldatakse analoogia põhjal institutsioonilisi sätteid, mis on ühised siseturuga seotud lepingutele ja kokkulepetele, milles Šveits osaleb. See leping on seotud Šveitsi osalemisega liidu tervisevaldkonna programmis „EL tervise heaks“.

(11) Ulatuslikus paketis sisalduva ühtekuuluvuslepinguga kehtestatakse õiguslik alus ja määratakse kindlaks parameetrid, mille kohaselt annab Šveits ulatusliku paketi raames korrapärast rahalist toetust majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks liidus. Lepingus on kehtestatud vaidluste lahendamise mehhanism. Vahekohtuotsuse täitmata jätmise korral nähakse kokkuleppega ette proportsionaalsed kompensatsioonimeetmed, mis tuleb vastu võtta paketiga seotud mis tahes lepingus või kokkuleppes.

(12) Ulatuslikus paketis sisalduvas EUSPA lepingus on sätestatud tingimused, mille alusel Šveits võib EUSPA töös osaleda.

(13) Ulatuslik pakett sisaldab institutsiooniliste protokollide ning uute lepingute, kokkulepete ja protokollide identseid sätteid, millega tagatakse, et Šveits panustab rahaliselt nende infosüsteemide ja ametite kulude katmisse, milles ta osaleb.

(14) Parlamentaarse koostöö protokolliga luuakse parlamentaarne ühiskomisjon, mis toimib Euroopa Parlamendi ja Šveitsi Liidukogu liikmete vahelise dialoogi ja arutelu foorumina, et edendada vastastikust mõistmist ja mõttevahetusi liidu ja Šveitsi vaheliste laiemate suhete, sealhulgas nende võimaliku arengu üle.

(15) Ulatuslikus paketis sisalduvad lepingud, kokkulepped ja protokollid moodustavad sidusa terviku ning nendega kehtestatakse tugevdatud ja laiaulatusliku partnerluse struktuur paljudes aluslepingutega hõlmatud valdkondades, tuginedes õiguste ja kohustuste asjakohasele tasakaalule. Käesolev otsus peaks seega põhinema Euroopa Liidu toimimise lepingu järgsel materiaalõiguslikul alusel, et luua seos vastastikuste õiguste ja kohustuste ning ühismeetmete ja erimenetluste vahel.

(16) Selleks, et suurendada koostöö ulatust, on EUSPA lepingus sätestatud, et lepinguosalised kohaldavad seda ajutiselt kooskõlas oma sisemenetluste ja õigusaktidega alates 1. jaanuarist 2026, kui kõnealuse lepingu allkirjastamise kuupäev on varasem kui 1. juuli 2026, või alates selle allkirjastamisele järgneva aasta 1. jaanuarist, kui lepingu allkirjastamise kuupäev on hilisem kui 30. juuni 2026. Seetõttu tuleks kõnealust lepingut kohaldada ajutiselt kuni selle jõustumiseni.

(17) Liidu programmide leping sõlmitakse eraldi menetlusega.

(18) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni ühisavalduse kõrgetasemelise dialoogi alustamise kohta ulatusliku lepingute paketi ning Euroopa Liidu ja Šveitsi vaheliste kahepoolsete suhete võimaliku edasiarendamise üle allkirjastamine tuleks heaks kiita.

(19) Ulatuslikus paketis sisalduvad lepingud, kokkulepped ja protokollid ning neile lisatud ühisavaldused tuleks heaks kiita,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Järgmiste lepingute, kokkulepete ja protokollide liidu nimel allkirjastamiseks antakse luba, eeldusel et need sõlmitakse ([7]):

a) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe muutmise protokoll;

b) Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

c) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe muutmise protokoll;

d) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

e) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe riigiabi protokoll;

([7]) Lepingute, kokkulepete ja protokollide tekstid avaldatakse koos nende sõlmimise otsustega. EUSPA lepingu tekst avaldatakse siiski koos käesoleva allkirjastamise otsusega.

f) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe muutmise protokoll;

g) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

h) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe riigiabi protokoll;

i) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe muutmise protokoll;

j) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

k) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muutmise protokoll;

l) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe (millega luuakse ühine toiduohutusala) protokoll;

m) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline elektrileping;

n) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline tervishoiuleping;

o) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi korrapärase rahalise panuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus;

p) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta;

q) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline parlamentaarset koostööd käsitlev protokoll.

Artikkel 2

1. Käesolevaga kiidetakse heaks Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni ühisavaldus kõrgetasemelise dialoogi alustamise kohta ulatusliku kahepoolse paketi ning Euroopa Liidu ja Šveitsi vaheliste kahepoolsete suhete võimaliku edasiarendamise üle ([8]).

2. Kiidetakse heaks järgmised käesoleva otsuse artiklis 1 osutatud lepingutele, kokkulepetele ja protokollidele lisatud ühisavaldused:

a) käesoleva otsuse artikli 1 punktis a osutatud muutmisprotokollile lisatud ühisavaldused, ([9]) nimelt:

i) ühisavaldus liidu kodakondsuse kohta;

ii) ühisavaldus direktiiviga 2004/38/EÜ kehtestatud õiguste kuritarvitamise ennetamise ja sellise kuritarvitamise vastu võitlemise kohta;

iii) ühisavaldus sotsiaalabi andmisest keeldumise ja enne alalise elamisõiguse saamist elamisõiguse lõpetamise kohta;

iv) ühisavaldus tööleasumisest teatamise kohta;

v) ühisavaldus kvalifikatsioonide tunnustamise konventsiooni kohta;

vi) ühisavaldus vabade töökohtade kohta;

vii) ühisavaldus ühiste eesmärkide kohta seoses vabadusega osutada teenuseid kuni 90 tööpäeva ja lähetatud töötajate õiguste tagamisega;

viii) ühisavaldus tõhusate kontrollisüsteemide, sealhulgas Šveitsi kahekordse täitmise tagamise süsteemi kohta;

([8]) Ühisavalduse tekst avaldatakse koos kokkuleppe sõlmimise otsusega.
([9]) Ühisavalduste tekstid avaldatakse koos lepingute ja protokollidega, mille juurde need kuuluvad.

ix) ühisavaldus samal töökohal võrdse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte ja lähetatud töötajate proportsionaalse ja piisava kaitse kohta;

x) ühisavaldus Šveitsi osalemise kohta Euroopa Tööjõuameti tegevuses;

xi) ühisavaldus piirialatöötajate deklaratiivse registreerimise süsteemi kohta;

xii) ühisavaldus kahe ELi õigusakti lisamise kohta lepingu I lisasse;

b) käesoleva otsuse artikli 1 punktis e osutatud muutmisprotokollile lisatud ühisavaldus;

c) käesoleva otsuse artikli 1 punktis f osutatud muutmisprotokollile lisatud ühisavaldus;

d) käesoleva otsuse artikli 1 punktis h osutatud riigiabi protokollile lisatud ühisavaldus;

e) käesoleva otsuse artikli 1 punktis m osutatud lepingule lisatud ühisavaldus.

3. Nõukogu võtab teadmiseks järgmised Šveitsi avaldused:

a) Šveitsi avaldus füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes võetavate meetmete kohta töötamisega seotud lühiajalisest viibimisest teatamise korra kontekstis, mis on lisatud käesoleva otsuse artikli 1 punktis a osutatud muutmisprotokollile;

b) Šveitsi Konföderatsiooni avaldus institutsiooniliste elementide tervishoiulepingusse analoogia alusel lisamise kohta, mis on lisatud käesoleva otsuse artikli 1 punktis n osutatud lepingule.

Artikkel 3

Käesoleva otsuse artikli 1 punktis p osutatud kokkulepet kohaldatakse vastastikkuse põhimõtte kohaselt ajutiselt kooskõlas kõnealuse kokkuleppe artikli 15 lõikega 3 ([10]).

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 24. veebruar 2026

Nõukogu nimel

eesistuja

M. RAOUNA

([10]) Kuupäev, millest alates kokkulepet ajutiselt kohaldatakse, avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.